

5) Možnosti výchovně vzdělávací péče o sluchově postižené v ČR

Možnosti včasné intervence

- speciálně pedagogická péče – SRP, SPC
- sociálně právní péče - sociální dávky a příspěvky
- rodinná péče - úzká spolupráce s odborníky
- organizace SP - (FRPSP, ČUN a další)
- zdravotnická péče - depistáž – vyhledávání SP dětí (pediatr, ORL, foniatr)

důvody rané péče

- velká plasticita mozku
- diagnostický moment v 6. - 9. měsíci života

předpoklady úspěšné rané péče:

- včasná diagnostika
- včasné přidělení sluchadel
- včasná reedukace sluchu a řeči

důsledky opožděné péče:

- u 30% dětí je SP zjištěno do konce 2. roku života
- u méně než poloviny dětí je SP zjištěno do konce 4. roku života
 - poruchy vnímání
 - poruchy sociálních vztahů
 - opožděný vývoj řeči

SLUŽBY RANÉ PÉČE

- sociální služba zaměřená na pomoc a podporu rodiny dítěte s postižením = sociální prevence
- sociální integrace rodiny, minimalizace důsledků postižení na vývoj dítěte
- zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb.
- klientem je celá rodina
- služba je poskytována převážně v přirozeném prostředí (péče terénní, ambulantní)
- spolupráce se systémem zdravotní péče

Střediska rané péče (SRP)

- SRP pro sluchově postižené Tamtam
 - www.tamtam-praha.cz
- podpora rodin malých dětí se SP do 4/7 let

cíle

- vybavit rodiče informacemi a dovednostmi = snížení negativních vlivů zdravotního postižení
- integrace dítěte i rodiny do života běžné společnosti
- podpora přípravy dítěte na vstup do vzdělávací soustavy

činnost SRP:

- konzultace v rodinách
- nácvik audiovyšetření, videotrénink interakcí
- půjčování literatury, pomůcek, ozvučených hraček, počítačových programů

SPECIÁLNĚ PEDAGOGICKÉ CENTRUM (SPC)

- komplexní péče SP dětem a mládeži od raného dětství po ukončení přípravy na povolání
- vyhláška č.72/2005
- soustavná a systematická speciálně pedagogická, logopedická a surdopedická péče o SP děti a mládež

činnost SPC:

- poradenská a konzultační činnost
- diagnostika
- depistáž
- terapie, rozvoj sluchu
- řešení výukových a výchovných problémů
- péče o integrované žáky a děti

SYSTEM VZDĚLÁVÁNÍ

Předškolní zařízení pro sluchově postižené

MŠ pro sluchově postižené

- většinou při ZŠ pro sluchově postižené
- Bilingvální MŠ Pipan

Základní školy pro sluchově postižené

MŠ a ZŠ Novoměstská

- ZŠ na Novoměstské (Řečkovice)
- MŠ ve Šrámkově (Lesná)
- + SPC

Střední školy pro sluchově postižené

- SOŠ pedagogická (HK)
- Střední zdravotnická škola (Praha)
- Gymnázium pro SP (Praha)

Vysoké školy

- JAMU Brno
- FF UK Praha: Čeština v komunikaci neslyšících
- MUNI: Teiresiás

KOMUNIKAČNÍ PŘÍSTUPY VE ŠKOLÁCH PRO SP

Orální metoda

cílem

- vybudovat mluvenou řeč v orální i grafické podobě na základě hmatu a zraku
- aktivizovat zbytky sluchu

zásady

- exponovat slovo v mluvené i grafické podobě, do kontextu navozené situace
- podpora prstovou abecedou
- stálé vystavování dítěte mluvené řeči

Totální komunikace

- filosofie určitého způsobu myšlení
- způsob komunikace, kdy se slyšící a neslyšící chtějí vzájemně co nejlépe pochopit

prostředky

- ZJ, mluvená řeč, odezírání, gestikulace, mimika, prstová abeceda, psaná forma řeči

Bilingvální přístup

bilingvismus

- dvojjazyčnost
- aktivní užívání obou jazyků (mateřského i cizího)

bilingvismus neslyšících

- znalost a používání dvou jazyků – vizuálně motorického a auditivně orálního

system bilingválního přístupu

- mluvenou řeč nelze zvládnout bez současného vyučování ZJ
- jenom ZJ zajišťuje přirozené podmínky jazykového vývoje
- užívání ZJ neomezuje potřebu neslyšícího dítěte dorozumívat se
- cíl bilingválního vyučování neslyšících dětí je normální jazykový vývoj v atmosféře porozumění a úspěchu

Podmínky pro realizaci bilingválního přístupu

- realizace výzkumu teorie ZJ a tvorba metodik aplikace ZJ v procesu výchovy a vzdělávání neslyšících
- přirozené akceptování společenství SP a jejich jazyka
- akceptování bilingválního přístupu ze strany rodičů
- příprava pedagogických pracovníků
- nové kurikulum
- zabezpečení přirozeného kontaktu mezi neslyšícími a slyšícími osobami
- víra v úspěch bilingválního vzdělávání

SLUCHOVĚ POSTIŽENÝ PEDAGOG

- nositel jazyka, kultury Neslyšících
- vzor komunikační, sociální, identifikační
- zprostředkovatel kultury neslyšících ve škole
- výuka v týmu se slyšícím učitelem

Seznam škol a školských zařízení pro sluchově postižené v ČR

Mateřská škola a Základní škola pro sluchově postižené – Novoměstská 21, Brno

Tel. 541 226 090

<http://www.sssbrno.cz/zsdeafbrno/>

Střední škola pro sluchově postižené a Odborné učiliště – Gellnerova 1, Brno

Tel. 541 220 464, 541 220 083

<http://www.spsobrno.webz.cz/>

Mateřská škola, Základní škola pro sluchově postižené a Dětský domov – Široká 42, Ivančice

Tel. 546 451 931

<http://specialniskola.euweb.cz/>

Mateřská škola a Základní škola pro sluchově postižené – Školní 3208, Kyjov

Tel. 518 612 054, 603 879 031

<http://www.mszskeyjov.cz/>

Základní škola a Mateřská škola pro sluchově postižené – tř. Kosmonautů 4, Olomouc

Tel. 585 567 111

<http://www.sluch-ol.cz/1024x768/index.html>

Základní škola a Mateřská škola pro sluchově postižené – Spartakovců 1153, Ostrava-Poruba

Tel. 596 937 816 – 18

<http://www.deaf-ostrava.cz/Homepage.htm>

Mateřská, základní a střední škola pro sluchově postižené – Vsetínská 454, Valašské Meziříčí

Tel. 571 622 503, 571 615 641

<http://www.val-mez.cz/>

Mateřská škola, základní škola a střední škola pro sluchově postižené – Riegrova 1, České Budějovice

Tel. 387 022 921

<http://www.sluchpostcb.cz/>

Základní škola a mateřská škola pro sluchově postižené - Mohylová 90, Plzeň

Tel. 378 60 99 39

<http://www.sluchpost-plzen.cz/>

Střední škola, Základní škola a Mateřská škola pro sluchově postižené – Štefánikova 549, Hradec Králové

Tel. 495 272 398

<http://www.neslhk.com/>

Základní škola a Mateřská škola pro sluchově postižené – E. Krásnohorské 921, Liberec

Tel. 482 416 411

<http://www.ssplbc.cz/>

Gymnázium, základní škola a mateřská škola pro sluchově postižené – Ječná 27/530, Praha 2

Tel. 224 942 153

<http://www.jecna27.cz/uvod/uvod.htm>

Střední škola, základní škola a mateřská škola pro sluchově postižené – Výmolova 169, Praha 5 - Radlice

Tel. 251 555 356

<http://www.sksp.org/index.php>

Základní škola a mateřská škola pro sluchově postižené – Holečkova 4, Praha 5

Tel. 257 323 038

<http://www.mujweb.cz/skolstvi/skoly.sp>

Literatura:

GÜNTHER, K. Bilingvální vyučování neslyšících žáků ZŠ. Praha: MŠMT ČR, 2000

HOLMANOVÁ, Jitka. *Raná péče o dítě se sluchovým postižením*. Praha : Septima, 2002.

HORÁKOVÁ, R. Úvod do surdopedie. In Pipeková, J. (ed.) *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. Brno: MU, 2006, s. 127-143.

JABŮREK, J. Bilingvální vzdělávání neslyšících. Praha: Septima, 1998

KRAHULCOVÁ, B. *Komunikace sluchově postižených*. Praha: Karolinum, 2002

RÁDLOVÁ, Eva. *Speciální pedagogická diagnostika*. 1. vyd. Ostrava: Montanex, 2004. 78 s. ISBN 80-7225-114-7.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. vyd. Praha : Portál, 2004. 872 s. ISBN 80-7178-802-3.

www.tamtam-praha.cz, www.frpsp.cz, www.ruce.cz

<http://ruce.cz/clanky/79-neslysici-pedagog-jako-vzor>

<http://www.lorm.cz/cs/hluchoslepi/adresar-sluzeb.php#kategorie-2-6>